

KLÚČOVÉ OTÁZKY PRI NAVRHOVANÍ BUDOV KNIŽNÍC

AKO ZAČAŤ S PLÁNOVANÍM PROJEKTU

**Key Issues in Building Design
How to get started in planning a project**

Copyright © International Federation of Library Associations and Institutions, 2009
Slovak edition © Spolok slovenských knihovníkov/Slovak Librarians Association
Translation © Ing. Silvia Stasselová, 2011

Realizované s finančnou podporou Ministerstva kultúry Slovenskej republiky

KLÚČOVÉ OTÁZKY PRI NAVRHOVANÍ BUDOV KNIŽNÍC

AKO ZAČAŤ S PLÁNOVANÍM PROJEKTU

ÚVOD

Predkladaný dokument vychádza zo *Smernice IFLA pre budovy a vybavenie knižníc* z roku 2007 a je súhrnom kľúčových otázok, ktoré treba brať do úvahy pri navrhovaní novej alebo rekonštruovaní pôvodnej budovy knižnice. Tento stručný dokument nemá nahradiť platné zásady a štandardy, ale zhrnúť základné informácie, ktoré by mali knihovníci poznať už na začiatku prípravy projektu knižnice.

Uvedené otázky sú spracované v štyroch kapitolách – *Prípravné práce a výskum, Vízia, Priestorové potreby a Komunikácia*. Autormi jednotlivých kapitol sú odborníci zo Stáleho výboru Sekcie IFLA pre budovy a vybavenie knižníc, ktorí sa špecializujú na uvedené oblasti.

Hlavným cieľom je poskytnúť vhodné tipy a inšpirácie na dlhú a fascinujúcu cestu od prvotných nápadov až po otvorenie novej budovy knižnice.

1. PRÍPRAVNÉ PRÁCE A VÝSKUM

1.1 Úvod

O navrhovaní budov knižníc, ktoré by vyhovovali potrebám 21. storočia, sa už publikovalo veľa, najmä so zameraním na priestor, služby a potreby používateľov. Toto sú, samozrejme, dôležité faktory, ktoré treba brať do úvahy, no proces plánovania a projektovania novej knižnice sa začína oveľa skôr, ako sa písomne vypracujú podklady alebo vyberie konkrétny architekt.

Úvodná fáza pri plánovaní novej budovy knižnice zahŕňa výskum zdrojov so zámerom vyjasniť si víziu, ktorá bude definovať budovu a umožní pripraviť presvedčivý podnikateľský plán.

Cieľom výskumnej fázy je získať nielen lepšiu informovanosť, ale aj presvedčivé argumenty na obhájenie stavebného zámeru.

Jedným z faktorov, ktoré viedli k vydaniu *Smernice IFLA pre budovy knižníc* (K. G. Saur, 2007) bola skutočnosť, že „návrh a výstavba novej knižnice je umenie a väčšina riaditeľov knižníc a profesionálnych knihovníkov túto skúsenosť vo svojom profesionálnom živote zažije iba raz alebo málokedy“. Tí istí knižniční profesionáli však môžu veľa získať od svojich kolegov a ďalších, ktorí absolvovali túto skúsenosť pred nimi. Využitie existujúcich poznatkov a skúseností má pre proces plánovania rozhodujúci význam. Môže sa to uskutočniť niekoľkými spôsobmi.

1.2 Prieskum literárnych prameňov

Naším cieľom nie je vymenovať početné zdroje dostupných informácií o architektúre budov knižníc (Sekcia IFLA pre budovy a vybavenie knižníc pripravuje online bibliografiu na svojej webovej stránke), ale skôr poskytnúť pokyny a usmernenia, ktoré budú vedieť knihovníci najlepšie uplatniť.

Zoznam bibliografických odkazov v *Smernici IFLA* a literatúra (vrátane textu a webových stránok) uvedená v nedávno vydanéj knihe o projektovaní nových budov knižníc *Lepšie dizajnom/Better by Design* od Ayuba Khana (Facet Publishing, 2009) svedčia o množstve informácií, ktoré majú k dispozícii začiatočníci v oblasti projektovania knižníc. Podobne ako v iných zoznamoch bibliografických odkazov je dôležité oddeliť „plevy od zrna“ a pri plánovaní budov knižníc riešiť jednotlivé oblasti podľa priorít, počnúc všeobecnými informáciami o procese plánovania až po špecializované témy, ako sú osvetlenie, interiérové vybavenie, požiadavky na výpočtovú techniku a pod. Určite sa oplatí nahliadnuť do knihovnickej databázy LISA (*Library and Information Science Abstracts*) i do architektonických databáz (napr. *RIBA Library Online a Avery Index to Architectural Periodicals*), ktoré sú zdrojom informácií o všetkých aspektoch plánovania a projektovania budov knižníc, ako aj informácií o osvedčených postupoch z praxe a o hodnotení priestorov budov po ich prevzatí do užívania.

Veľa sa dá naučiť z existujúcich úspešných stavieb knižníc, ale treba sa poučiť aj z chýb druhých. Okrem databáz sú k dispozícii vynikajúce webové stránky, ktoré môžu pomôcť každému, kto plánuje stavbu knižnice. Webová stránka *Projektujeme knižnice/Designing Libraries* vo Veľkej Británii poskytuje informácie nielen z prostredia verejných knižníc, ale v spolupráci so SCOUNL aj z prostredia akademických knižníc (<http://www.designinglibraries.org.uk>). V Spojených štátoch amerických poskytuje podrobné informácie o architektúre budov knižníc *American Institute of Architects* (<http://www.aia.org>). Obidve webové stránky slúžia ako vstupné brány k množstvu ďalších užitočných webových stránok.

1.3 Prehliadky knižníc

V Smernici IFLA Marie-Françoise Bisbrouck uvádza, že „*navštevy iných knižníc sú dôležitou súčasťou každého projektu novej budovy knižnice, pretože umožňujú získať inšpirácie a poučiť sa z úspechov i neúspechov druhých*“. Postup uvedený v časti o prieskume literatúry môže pomôcť pri identifikácii zaujímavých knižníc a bežne ho využíva projektový tím (vrátane architektov a knihovníkov), keď navštevuje niektoré budovy knižníc na začiatku procesu plánovania. V záujme maximálneho využitia prehliadok knižníc je dôležité starostlivo si ich naplánovať a vybrať si v prvom rade vhodné typy budov knižníc vo vzťahu k plánovanému projektu. Odporúča sa vypracovať si zoznam oblastí, na ktoré sa treba osobitne zamerať (napr. automatizované skladové systémy, umiestnenie samoobslužných zariadení na vydávanie a vrátenie výpožičiek, rôznorodosť riešení zón so študijnými miestami, riešenie vstupných priestorov, prípadne rôzne úspešné alebo neúspešné priestorové riešenia). Ďalej si treba pripraviť zoznam otázok, robiť si poznámky, fotografovať, hľadať dobré i zlé vlastnosti každej navštívenej budovy a pokúsiť sa nazerať na rozvrhnutie priestoru a celkový dojem tak z pohľadu používateľa, ako aj z pohľadu pracovníka knižnice. Vždy sa oplatí opýtať, či existuje niečo, čo by sa zmenilo v prípade, že by sa projekt mohol znovu realizovať, a či je daný dizajn budovy knižnice pozoruhodným úspechom alebo má aj nejaké nevýhody. Na záver si treba zaznamenať hlavné dojmy z budovy knižnice – pozitívne aj negatívne miesta každej navštívenej budovy knižnice.

1.4 Prieskumy

Dôležité informácie týkajúce sa novej budovy knižnice možno získať aj na základe prieskumu potrieb používateľov knižnice (vrátane personálu, ktorý pracuje v budove knižnice), najlepšie vo forme priamych otázok. Môže sa to realizovať viacerými spôsobmi – zaslaním online dotazníkov, skupinovým interview s cieľovými skupinami alebo individuálnymi stretnutiami s kľúčovými používateľmi, formou konzultácií s poradnými výbormi alebo analýzou sťažností a návrhov. Okrem toho treba pozorovať používateľov a návštevníkov – ako využívajú súčasné priestory knižnice, ako využívajú nové budovy knižníc alebo dokonca budovy iných inštitúcií, pretože veľa sa dá poučiť aj z iných typov budov.

1.5 Spolupráca

Všetky uvedené metódy (prieskum literárnych prameňov, vyhľadávanie na webových stránkach, návštevy iných budov knižníc, prieskum používateľov) pomôžu v každej fáze procesu plánovania od objasnenia vízie a prípravy podnikateľského zámeru cez výber architekta a písomného spracovania projektu až po ukončenie stavby budovy knižnice. Vo všetkých fázach sú rady kolegov neoceniteľné, preto ich treba otvorene požiadať o odporúčania, nápady alebo podporu.

2. VÍZIA

2.1 Úvod

Plánovanie novej budovy knižnice vždy zahŕňa debaty o budúcnosti knižníc ako fyzických miestach. O tejto otázke sa diskutuje tak medzi knihovníkmi, ako aj medzi partnermi a ďalšími zainteresovanými stranami.

Len samotný funkčný popis plánovanej budovy knižnice z hľadiska priestorových potrieb a snaha o získanie potrebných priestorov sú málo platné. Dokonca aj rekonštrukcia alebo projekt na prístavbu knižnice musia byť založené na novej koncepcii knižničných priestorov. Knihovníci musia vedieť, prečo chcú vytvoriť nové priestory knižnice – okrem jednoduchého dôvodu, že požadujú príjemné pracovné prostredie. Táto fáza prípravného procesu je úzko prepojená s prieskumnou fázou opísanou v predchádzajúcej časti a musia prebiehať súčasne.

2.2 Teoretické východiská

Výsledkom rokovaní a diskusií o budúcnosti knižníc sú rôzne prístupy k priestorovému riešeniu knižníc. Všetky sa vyznačujú tým, že zhromažďovanie a sprístupňovanie tlačených dokumentov už nepokladajú za prvoradú a hlavnú činnosť knižnice. No nie sú to iba zmeny v oblasti médií a technológií, ktoré sú zodpovedné za nové náhľady na knižnice. Ako dôležité verejné miesta v priemyselnej spoločnosti boli knižnice priamo ovplyvnené aj kultúrnou a spoločenskou transformáciou v súvislosti s nástupom nových sociálnych modelov, najmä znalostnej spoločnosti.

Hoci existujú rôzne tradície a úlohy knihovníctva v rozličných krajinách a oblastiach na celom svete, všetky knižnice sú ovplyvnené uvedenými zmenami. Od prelomu storočí patria tieto otázky k horúcim témam

v knižničnej aj informačnej oblasti a je dostupných množstvo odborných prednášok a zborníkov z konferencií, ktoré sa zaoberajú jednotlivými aspektmi tohto problému.

2.3 Funkčnosť a flexibilita

Funkčnosť a flexibilita sú z najdôležitejšími vlastnosťami, podľa ktorých sa posudzuje kvalita budovy knižnice. Flexibilita však môže dosahovať len určitú hranicu, inak sa stráca charakter priestoru a jeho účel. Z tohto dôvodu začali architekti a následne aj knihovníci uvažovať o knižnici ako o sofistikovanom a jedinečnom mieste. V *Smernici IFLA pre budovy knižníc* Andrew McDonald reviduje a rozširuje *Desať príkazaní* Harryho Faulknera Browna a uvádza ich v ucelenejšej a zrozumiteľnejšej podobe. Jeho *Top desať charakteristík kvalitného knižničného priestoru* zahŕňa tieto znaky:

- ▶ funkčný,
- ▶ adaptabilný,
- ▶ prístupný,
- ▶ variabilný,
- ▶ interaktívny,
- ▶ oslovujúci,
- ▶ ekologický,
- ▶ bezpečný,
- ▶ efektívny,
- ▶ vhodný pre informačné technológie.

K tomu pridáva ešte jednu vlastnosť, o ktorej sa najviac diskutuje a ktorá sa aj najviac uznáva, a je to tzv. „wow“ faktor.

Najdôležitejším výsledkom týchto diskusií je zistenie, že funkčnosť a flexibilita už nie sú jedinými dôležitými faktormi priestoru knižnice. Prostredie, estetika a atmosféra úspešne potvrdili svoju úlohu v dizajne knižníc.

2.4 Úvahy a diskusie

Ak sa má projekt novej budovy knižnice posunúť dopredu, nestačí diskutovať len o *Top desať charakteristík kvalitného knižničného priestoru*. Predstavuje len atribúty, ktoré treba zohľadňovať pri zvažovaní priestoru knižnice. Úvahy o tom, ako by mal tento priestor vyzerat', sa začínajú víziou.

Táto vízia sa rozvíja zodpovedaním kľúčových otázok, ktoré sa týkajú novej budovy knižnice:

- ▶ Akému typu komunity knižnica slúži?
- ▶ Aké požiadavky majú zriaďovatelia a používatelia na nové priestory?
- ▶ Aké typy dokumentov a médií sa budú sprístupňovať v knižnici?
- ▶ Aká je úloha knižnice v rámci jej sociálneho prostredia?
- ▶ Akým spôsobom ovplyvní nová budova knižnice okolité prostredie?
- ▶ Ako reaguje knižnica na budúce zmeny?
- ▶ Na akej úrovni a akým spôsobom by mali knihovníci a zriaďovatelia spolupracovať?
- ▶ Aké sú záujmy sponzorov a zainteresovaných strán?
- ▶ Aký vplyv bude mať nová budova knižnice na poslanie a ciele knižnice?

Ako sme už uviedli, výskum a konzultácie majú rozhodujúci význam pre zodpovedanie týchto otázok. Seminára a pracovné skupiny sú ďalšími nástrojmi vhodnými na rozpracovanie vízie. Prvé nápady a myšlienky o novej budove knižnice sa objavia počas tohto procesu posudzovania a diskusií. No zároveň sa objavia obmedzenia aj problémy. Výsledkom by mala byť vízia, ktorá bude vychádzať z utopickej predstavy knižnice a pritom bude realistická z hľadiska rozpočtu a finančných zdrojov.

2.5 Špecifikácia budovy a projektový zámer

Nástrojom ďalšej fázy plánovania, návrhu rozpočtu a vypísania architektonickej súťaže, je špecifikácia budovy knižnice (základné parametre, účel stavby, požiadavky na užívateľské riešenie stavby), ktorá sa bude v ďalšej etape odvíjať od projektového zámeru až po jeho rozpracovanie do projektovej dokumentácie vrátane priestorového a technického riešenia. Projektová dokumentácia by mala obsahovať stručne a prehľadne sformulovanú víziu a najdôležitejšie kritériá kvality pre novú budovu knižnice.

V priebehu súťaže je jednoduchšie zaoberať sa objektívnymi kritériami kvality než úvahami o vízii. Ďalším dôležitým dokumentom, ktorý musí byť spracovaný v tejto fáze, je investičný zámer stavby knižnice. Je to východiskový dokument pre ďalšie plánovanie. Ideálny investičný zámer obsahuje niekoľko viet definujúcich hlavné ciele výstavby, prvotne rozpracované vo vízii. Ide o významný nástroj komunikácie v rámci ďalšieho procesu plánovania a výstavby medzi sponzormi, zúčastnenými stranami, projektantmi a verejnosťou, čo je podrobnejšie opísané v poslednej časti tohto dokumentu.

3. PRIESTOROVÉ POTREBY

3.1 Úvod

Jedným z vhodných spôsobov, ako začať plán výstavby knižnice, je identifikovať priestorové potreby knižnice. Na základe odhadu priestoru, ktorý knižnica potrebuje, možno posúdiť, či sú súčasné priestory dostačujúce a či je ich rozšírenie oprávnené. Ak je to tak, počiatkový odhad priestorových potrieb možno využiť na vyhodnotenie, či bude možné rozšíriť súčasné priestory knižnice. V prípade, že je potrebná nová budova, bude odhad slúžiť na určenie vhodnej veľkosti budúceho objektu. Počiatkový odhad navyše umožní určiť približnú hodnotu celkových nákladov na projekt, čo usmerní aj hľadanie potrebných finančných zdrojov.

V každej knižnici bude potreba priestoru vymedzená veľkosťou knižničného fondu, ktorý bude umiestnený v budove knižnice, aby mohla svojimi službami uspokojiť potreby komunity. Je zrejmé, že ak jedna komunita potrebuje väčšie zbierky alebo viac verejne dostupných počítačových staníc ako iná komunita, knižnica s väčšími a bohatšími zdrojmi bude potrebovať väčšie a rozľahlejšie priestory. Definovanie priestorových potrieb knižnice sa teda v skutočnosti týka definovania budúcich knižničných služieb a plánovaného rozsahu fondov.

3.2 Spôsob odhadu priestorových potrieb

Smernica IFLA pre budovy knižníc podrobne opisuje metódu na odhad priestorových potrieb knižnice. Konceptne je táto metodika jednoduchá: identifikovať hlavné ciele v oblasti fondov a knižničných služieb a následne vynásobiť každý z týchto prvkov odporúčaným pomerným priestorovým koeficientom.

Konkrétne sa od projektantov knižničných priestorov požaduje, aby zvažovali priestorové potreby podľa rozsahu fondov v týchto oblastiach:

- ▶ zbierky,
- ▶ knižničné jednotky – koľko ich plánuje knižnica sprístupňovať vo svojich zbierkach,
- ▶ tituly časopisov – koľko by ich mala knižnica sprístupňovať,
- ▶ archívne ročníky časopisov – koľko ich bude potrebné sprístupňovať,
- ▶ audio a video nahrávky – koľko by ich malo byť sprístupnených,
- ▶ verejne prístupné počítačové pracovné stanice – koľko ich bude potrebných,

- ▶ študijné miesta – koľko miest na sedenie by mala knižnica poskytovať,
- ▶ počítačové pracovné stanice zamestnancov – koľko pracovných staníc bude potrebných na vykonávanie základných knižničných operácií,
- ▶ konferenčné priestory,
- ▶ publikum – s akým veľkým publikom by mala knižnica rátať, aby zabezpečila dostatok sedadiel v konferenčnej sále,
- ▶ samostatné konferenčné miestnosti – potrebuje knižnica takéto priestory a ak áno, aká by mala byť kapacita týchto miestností,
- ▶ inštruktážny priestor alebo učebne – potrebuje knižnica takéto priestory (napr. na počítačové kurzy) a ak áno, aké veľké publikum by mali obsiahnuť,
- ▶ existencia ďalších typov stretávacích priestorov, ktoré by mala mať knižnica k dispozícii (napr. miestnosť na zážitkové čítanie v detskom oddelení verejnej knižnice).

Napokon treba uvažovať aj o ďalších priestorových požiadavkách, ktoré sa týkajú poskytovania iných knižničných služieb (napr. kopírovacie centrum alebo knižničný obchod so suvenírmi) a tiež pre služby technického a prevádzkového charakteru.

3.3 Kalkulácie

Rôzne typy knižníc používajú rôzne metódy na určenie príslušného rozsahu fondov a knižničných služieb pri riešení uvedených otázok. Len čo knižnica definuje svoje knižničné služby, môže realizovať počiatočný odhad priestorových potrieb (v m²) nasledujúcimi výpočtami:

- ▶ počet knižničných jednotiek
 - vydeliť koeficientom 140 pre sklady s vysokou hustotou umiestnenia regálov
 - vydeliť koeficientom 100 pre sklady s nízkou hustotou umiestnenia regálov
- ▶ počet titulov časopisov, ktoré bude knižnica sprístupňovať
 - vydeliť koeficientom 10
- ▶ počet archívnych ročníkov časopisov, ktoré bude knižnica sprístupňovať
 - vydeliť koeficientom 20 a výsledok vynásobiť počtom sprístupňovaných ročníkov
- ▶ počet audio a video nahrávok
 - vydeliť koeficientom 150 pre sklady s vysokou hustotou rozmiestnenia regálov
 - vydeliť koeficientom 120 pre sklady so strednou hustotou rozmiestnenia regálov

- ▶ vydeliť koeficientom 100 pre sklady s nízkou hustotou rozmiestnenia regálov
- ▶ počet verejne prístupných počítačových pracovných staníc
 - ▶ vynásobiť koeficientom 4,00 pri inštaláciách menšieho rozsahu
 - ▶ vynásobiť koeficientom 3,25 pri inštaláciách väčšieho rozsahu
- ▶ počet miest na sedenie pri verejne prístupných počítačových staniaciach
 - ▶ vynásobiť koeficientom 3,00
- ▶ počet počítačových pracovných staníc zamestnancov
 - ▶ vynásobiť koeficientom 12,50 v menších knižniciach
 - ▶ vynásobiť koeficientom 10,00 vo väčších knižniciach
- ▶ počet miest na sedenie v konferenčnej sále
 - ▶ vynásobiť koeficientom 1,00
- ▶ počet miest na sedenie za konferenčným stolom
 - ▶ vynásobiť koeficientom 3,00
- ▶ počet miest na sedenie v inštruktážnom priestore alebo v učebni
 - ▶ vynásobiť koeficientom 3,00
- ▶ pridať odhadovanú veľkosť ľubovoľnej ďalšej miestnosti na stretávanie, ktorá by mohla byť potrebná
- ▶ pri odhade priestorových potrieb týkajúcich sa špeciálnych a rôznorodých knižničných služieb spočítať všetky predchádzajúce priestorové odhady a vydeliť ich súčet
 - ▶ koeficientom 6 na zistenie veľkosti minimálneho potrebného priestoru
 - ▶ koeficientom 5 na zistenie veľkosti primeraného priestoru
 - ▶ koeficientom 4 na zistenie veľkosti nadštandardného priestoru
- ▶ pri odhade priestorových potrieb týkajúcich sa služieb technického a prevádzkového charakteru spočítať všetky predchádzajúce priestorové odhady (vrátane špeciálnych a rôznorodých knižničných služieb) a vydeliť ich súčet
 - ▶ koeficientom 4 na zistenie veľkosti minimálneho potrebného priestoru
 - ▶ koeficientom 3 na zistenie veľkosti primeraného priestoru
 - ▶ koeficientom 2 na zistenie veľkosti nadštandardného priestoru.

Spočítať všetky čiastkové odhady priestorových potrieb na získanie celkového odhadovaného potrebného priestoru novej budovy knižnice.

4. KOMUNIKÁCIA

4.1 Úvod

Pred vytvorením novej knižnice treba prijať celý rad technických, administratívnych a finančných opatrení. Tento dlhý proces sa začína plánovaním, v ktorom sa určuje charakter knižnice podľa existujúcich potrieb.

Rozsah a popis knižničných služieb vypracujú odborníci na stratégiu rozvoja knižníc. Ďalším krokom je príprava koncepcie budovy knižnice, v ktorej budú tieto služby poskytované. To si vyžaduje zásah architekta, ktorý je odborníkom schopným premeniť potreby, želania a očakávania na prítlačivé priestory, ktoré inšpirujú všetkých používateľov a ktoré ich podnecujú, aby sa správali určitým spôsobom. Nesmieme však vopred predpokladať, že architekt bude vedieť, ako má vyzeráť budova knižnice. Len ak sa mu požiadavky dôkladne vysvetlia, dokáže navrhnúť kvalitnú budovu knižnice.

4.2 Komunikácia s architektom

Architektovi treba presne povedať, aké priestory knižnica potrebuje, aké veľké majú byť, aké činnosti sa v nich budú vykonávať, čím sa majú vyznačovať jednotlivé priestory, aký typ ľudí ich bude využívať, aké vzťahy budú mať niektoré priestory k ďalším priestorom, ktoré priestory musia byť prepojené a ktoré oddelené, v ktorej časti by bolo najvhodnejšie zriadiť vstup do budovy a v akom poradí by mali byť priestory knižnice radené, aby z nich mali používatelia čo najväčší úžitok.

Architektovi treba jasne povedať aj to, ako si predstavujú budovu knižnice knihovníci a aké dojmy by mala vzbudzovať u širokej verejnosti a najmä u používateľov. Mala by to byť budova knižnice, ktorá pozýva ľudí dovnútra a v ktorej sa budú cítiť ako doma? Alebo by to mala byť kultúrna stavba, či úplne nenápadná budova? Alebo by sa malo všetko úsilie zamerať na taký projekt budovy, na ktorú bude hrdá celá komunita?

Nakoniec by sa mali ešte pred samotnými projekčnými prácami definovať niektoré základné aspekty. Mala by byť budova knižnice priestorovo flexibilná, keďže sa v budúcnosti ráta s určitými zmenami, ktoré sa však zatiaľ nedajú špecifikovať, alebo sa uvažuje o rozšírení budovy knižnice niekedy v budúcnosti a pod.? Takéto informácie a analýza množstva osvedčených príkladov z praxe budú pre architekta východiskovým bodom.

4.3 Interdisciplinárna komunikácia

Takto sa začne náročný, ale napínavý tvorivý proces, počas ktorého budú potrebné konzultácie s knižničnými odborníkmi, pretože na ceste pochybností a rozhodnutí sa budú riešiť situácie, keď sa bude musieť vybrať z viacerých možností iba jedna.

V tejto fáze prebieha interdisciplinárna komunikácia. Spájanie poznatkov je tým najpodnetnejším a najinteligentnejším spôsobom napredovania.

Pomáha pri odstraňovaní prekážok a zaručuje kvalitu budovy. Je dôležité, aby sa knižničný poradca oboznámil s niektorými architektonickými pojmami, počnúc výkladom stavebných výkresov až po určenie kapacity priestorového riešenia. Tak bude komunikácia s architektom plynulejšia a najmä komplexnejšia.

Len čo je knižnica stvárnená podľa požiadaviek všetkých zainteresovaných v podobe architektonického projektu, výstavba sa môže začať. Aj v tejto fáze bude potrebná interdisciplinárna komunikácia. Stavebný proces je všeobecne veľmi zložitý a môžu nastať situácie, keď bude potrebné prijať rýchle rozhodnutia, ktoré môžu mať vplyv na projekt i na rozpočet stavby. Architekt ako autor projektu a stavebný dozor majú pri riešení takýchto problémov úzko spolupracovať s knihovníkmi.

Ak je výsledkom atraktívna a zaujímavá budova, ktorá dobre funguje a má zmysel, knihovníkom i architektom prináša uspokojenie ako spoločný produkt vzájomnej komunikácie. Bez takejto komunikácie sa končí každý projekt zlyhaním. Nemali by sme akceptovať budovy knižníc, ktoré sú krásne, ale nepoužiteľné, ale ani budovy, ktoré sú síce funkčné, ale škaredé.

Cieľom Sekcie IFLA pre budovy a vybavenie knižníc a hlavným zámerom *Smernice IFLA pre budovy knižníc* je presne podľa ich odporúčaní stavať kvalitné budovy knižníc.

Sekcia IFLA pre budovy a vybavenie knižníc, 2009

Autori:

Anders C. Dahlgren: Priestorové potreby

Olaf Eigenbrodt: Vízia

Karen Latimer: Prípravné práce a výskum

Santí Romero: Komunikácia